

Apulaispormestari Sanna Vesikansalle teemoja ja kysymyksiä 4.6. vammaisneuvoston kokoukseen:

Sosiaali- ja terveystalouden kehittäminen ja rahoitus

- Onko kaupunki huolehtinut, että erityisryhmät on huomioitu yleisten sosiaali- ja terveystalouden saatavuuden tasapuolisessa turvaamisessa? Esim. keskustan hyvinvointi- ja terveystalouden suunnittelu.

Palveluja suunnitellaan samalla periaatteella kuin Helsingin soten palveluja uudistetaan: tunnistetaan erilaisia käyttäjäryhmiä esimerkiksi paljon palveluja tarvitsevia ja satunnaisia käyttäjiä. Tässä huomioidaan erilaisten käyttäjien erilaiset tarpeet.

- Miten vammaisjärjestöjen ja -neuvoston osaamista ja kokemustietoa hyödynnetään sosiaali- ja terveys ja vammaispalvelujen kehittämisessä?

Sosiaali- ja terveystaloudessa on tehty oma osallisuussuunnitelma, jossa tavoitellaan helsinkiläisten osallistumisen vahvistamista palveluiden kehittämiseen. Kansalaiset, järjestöt ja vaikuttamistoimielimet ovat tässä olennaisena osana https://www.hel.fi/static/public/hela/Sosiaali- ja_terveyslautakunta/Suomi/Paatos/2018/Sote_2018-11-20_Sotelk_20_Pk/0979F9EA-55C0-C0EB-8D03-671C61B00000/Liite.pdf

- Miten apulaispormestari Vesikansa näkee vammaisjärjestöjen roolin kaupungin palveluja täydentävänä ja tukevana toimijana myös tulevaisuuden sote-palvelujen järjestämisen suunnitelmissa?

Järjestöt ovat tärkeä yhteistyökumppani kansalaisjärjestötoiminnassa mutta myös palvelun tuottajina ja kaupungin omaa ja muuta ostopalvelua täydentävinä.

- Miten asiakkaat saivat tietää kilpailutettujen vammaispalvelujen kriteeristön, että he voisivat osaltaan seurata ja arvioida, ovatko palvelujen toteutus sellaista kuin on vaadittu?

Hankinnan asiakirjat ovat lain mukaan julkisia, kun sopimukset on allekirjoitettu. Nämä asiakirjat saa pyytämällä ne sosiaali- ja terveystaloudesta. Arvioimme sosiaali- ja terveystaloudessa, miten palvelukuvausten läpinäkyvyyttä voisi yhä parantaa. Toiminnan arviointia täytyy kirjoittaa mukaan myös sopimukseen yhä enemmän. Asiakkaat ovat hyvä lähde esimerkiksi koetun laadun mittaamiseen

- Onko sosiaalipalvelujen erityispalvelujen rahoitus riittävää? Tarvitaan mm. psykososiaalista tukea.

Sosiaali- ja terveystaloudessa on vuoden alkupuolen aikana tullut ilmi palvelutarpeen kasvua mm. vammaispalveluissa ja lastensuojelussa, mihin ei budjetissa ole pystytty riittävästi varautumaan. Käsittelemme sote-lautakunnan kokouksessa elokuussa seuraavan ennusteen, missä käymme myös taloustilannetta 2019 läpi sekä päätämme lautakunnan talousarvioesityksen.

- Hyvä, että omaishoitajien vapaata on lisätty. Onko omaishoidon tuen ja vapaita toteuttavien palvelujen rahoitus ja valtionapu korvamerkittyä?

Helsinki on kohdentanut omaishoidon tukeen merkittävän oman lisärahoituksen vuonna 2018, ja vastaava kohdennus on myös vuonna 2019. Kyseinen valtion kunnille suuntaama lisämääräraha ei sinällään ole suoraan vaikuttanut Helsingissä käytettävissä olevan rahan määrään omaishoidon tuessa ja palveluissa. Toimialan talousarvion menomääräraha on kokonaisuus, jonka puitteissa omaishoidon tuen hoitopalkkiot ja palvelut rahoitetaan.

Terveystaloudet

- Apuvälineiden myöntämiskriteerit HUS-piirissä. Esimerkiksi pienapuvälineissä: ortoosien, tukipohjallisten ja ortopedisten jalkineiden tuottajat on kilpailutettu ja palveluntuottajat on valittu. Yksilölliset jalkineet ovat millintarkkaa työtä. Jos asiakkaan vanha palveluntuottajaa ei ole valittu palveluntuottajaksi, voiko HUS toteuttaa suorahankinnan entiseltä palveluntuottajalta, vai joutuuko asiakas vaihtamaan palveluntuottajaa?

Tässä on ollut haasteita mutta hankinnan yksityiskohtia kannattaa tiedustella HUS:sta.

- Miten lasten apuvälineiden odotusaikoja lyhennetään HUS-apuvälinepalvelussa ja toteutetaan apuvälinepalvelun huoltopäivystys virka-ajan ulkopuolella myös perusterveydenhuollon apuvälineille?

Tässä palvelussa on ollut haasteita, joiden korjaamiseksi HUS on esittänyt toimenpiteitä ja niitä tietysti odotamme helsinkiläisten palvelun parantamiseksi.

- Miten helpotetaan diagnoosien ja tuen saamista High-functioning autisteille (HFA) (https://en.wikipedia.org/wiki/High-functioning_autism) ja asperger-henkilöille? Diagnoosin saaminen on aiemman positiivisen kehityksen jälkeen kääntynyt huonompaan suuntaan.

Tässä on varmasti keskeistä tarkastella omia ja HUS:n prosesseja sekä kehittää osaamista koulutuksella ja lisäämällä yhteistyötä HUS:n kanssa.

Kuljetuspalvelu

- Mitä kysymyksiä kuljetuspalvelujen kilpailutuksen toteutus on tuonut esiin?

Kuljetuspalveluiden hankinta on toteutettu monessa osassa ja on tullut esille myös muutamia haasteita. Hyväksyessään hankinnan lautakunta edellytti, että lautakunnalle tuodaan vuoden 2019 aikana selvitys erilaisten autotyyppien saatavuudesta sekä tilausten jonotusajoista. Lautakunta pitää tärkeänä, että kapasiteettia kasvatetaan tarpeen mukaisesti. Tässä yhteydessä voidaan myös laajemmin katsoa, miten palvelukuvaus ja hankinta laajemminkin on toiminut.

Asuminen ja itsenäistyminen:

- Miten asunnon muutostöiden toteutusprosessia voitaisiin selkeyttää asiakkaille?
- Esteettömyyttä tulee edistää asuntojen lisäksi rakennuksen yleisissä tiloissa. Kenen vastuulla on tukea kotona asumista, ja rahoittaa yleisten tilojen esteettömyyskorjauksia, erityisesti Hekan kiinteistöissä?

Nämä muutostyöt Hekan kiinteistöissä ovat kaupunkiympäristön toimialaa.

Varmasti muutostöiden toteutusprosessia on syytä tarkastella, jos esteettömyyskorjauksissa on ollut ongelmia. Tähän toivoisin konkreettisia esityksiä, missä kohdassa prosessia on erityisiä hankaluuksia.

- Miten saadaan vaikeammin autististen asumisjonojen purkamiseksi varattua lisää tontteja ja/tai myöntää tarkoitukseen tyhjen toimistotilojen muutostyölupia? Jono kasvaa nuorten aikuisten kohdalla.
- Saadaanko high-functioning autisteille (HFA) (https://en.wikipedia.org/wiki/High-functioning_autism) ja asperger-henkilöille lisää eriasteisesti tuettuja asumisyksiköitä / asuntoja?

Kahteen viimeiseen kysymykseen: Viimeisen asumispalvelun hankinnan ja oman toiminnan kehittämisen yhtenä tärkeänä tavoitteena on saada lisää asuntoja autismin kirjon ihmisille. Selvitämme parhaillaan, miten uusien vammaisten ihmisten asumishankkeiden etenemistä voidaan nopeuttaa esimerkiksi tontinluovutuksessa.

Neuvontaa

- Mistä eri tavoin vammaiset aikuiset kaupunkilaiset voivat saada monialaista palveluneuvontaa? Perhekeskukset neuvovat lapsiperheitä ja Seniori-info ikääntyneiden kaupunkilaisten asioissa. Neuvontaa tarvitaan mm. asumiseen liittyen, asumisen palvelujen vaihtoehtoista, asumisharjoittelusta, asunnonmuutostöistä, esteettömyys kysymyksissä taloyhtiöissä tai putkiremonteissa.

Olemme lisänneet myös sosiaalityössä erilaisia kanavia neuvonnan parantamiseksi esim. puhelinneuvonnan yhdenmukaisia aikoja ja myös chat-neuvontaa. Tätä varmasti syytä kehittää vielä eteenpäin.

- Miten aikuistuvat vammaiset nuoret saisivat palvelujen ohjausta (ei vain terveyskeskukseen) ja neuvontaa? Palvelujen tulisi olla nykyistä yksilöllisemmin räätälöityjä ja ketteriä joustamaan elämäntilanteen mukaan.

Sama periaate on tässä hyvä kuin edellisessä vastauksessa.

Vammaisneuvostojen yhteistyö

- Uudenmaan vammaisneuvostojen keskinäisen verkostoitumisen rahoitus: rahoittaako kaupunki vammaisneuvostojen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuvia kustannuksia?

Helsinki rahoitti osallistumista aiemman valmistelun aikana. On varmasti tärkeää seurata, miten sote-uudistus etenee ja katsoa tilannetta sen perusteella.